

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ»

Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Тривалість викладання	6-й семестр (11, 12 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	1 година на тиждень
практичні:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7750>
Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Онлайн-консультації: Lashchenko.O.V@nmu.one

Викладач:
Лашенко Оксана Василівна
к. держ. упр., доцент, доцент кафедри
Персональна сторінка:
<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Lashenko/Lashenko>
E-mail: Lashchenko.O.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Під час вивчення даної дисципліни Ви ознайомитесь із сутністю інноваційної політики в соціальній сфері, дізнаєтесь про підходи та інструменти її реалізації, про основні її напрями з урахуванням кращого світового досвіду.

Необхідність посилення соціальної орієнтації сучасних економік змушує шукати нові механізми забезпечення базової потреби – захищеності населення, які б сприяли росту конкурентоспроможності та згуртованості суспільства. Реалізація таких механізмів вимагає у свою чергу посилення стратегічної ролі держави, що визначає пріоритети і напрями розвитку, розбудову некомерційного сектора економіки, соціалізацію бізнесу. У такому контексті особлива соціальна значимість інноваційної діяльності полягає в тому, що інновації максимально сприяють розвитку творчості та трудового потенціалу особистості, а також й істотно розвивають соціальний потенціал. Розвиток інноваційних процесів не тільки збагачує соціальні взаємодії у сферах науки, техніки і технологій, але й поліпшує структуру соціального

простору. Актуальними постають питання здійснення соціальних інноваційних процесів – змін, що відбуваються в складних системах, які можуть бути викликані як зовнішніми джерелами, так і внутрішніми механізмами розвитку

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти комплексу компетентностей у сфері соціальних інновацій, у т. ч. засвоєння знань щодо теорії, правових основ, принципів, цінностей методів, технологій інноваційної діяльності в соціальній сфері з урахуванням необхідності забезпечення сталого розвитку. Вивчення дисципліни передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних управлінських знань у здобувачів вищої освіти.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з сутністю, особливостями, теоретичними та методологічними засадами соціальних інновацій, розглянути її моделі соціальної роботи, сучасні теоретичні та практичні підходи до регулювання у процесів у соціальній сфері;
- навчити аналізувати програми менторської підтримки;
- ознайомити з соціально-економічними чинниками гальмування інноваційного процесу;
- ознайомити із адвокацією та пов'язаними з нею поняттями;
- засвоїти складові та принцип дії мотиваційного механізму інноваційної діяльності;
- навчити виявляти та обґрунтовувати готовність соціальних працівників до інноваційної діяльності.

3. Результати навчання:

- вивчити основні поняття, теоретичні підходи до розгляду соціальних інновацій, розкрити мету, завдання, напрями, пріоритети, складові інноваційної політики в соціальній сфері;
- оцінювати та аналізувати програму менторської підтримки;
- інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід соціальних інновацій, розуміти зв'язок між тенденціями інноваційного розвитку з напрямами інноваційної політики та конкретними завданнями у сфері соціальної роботи;
- обґрунтовувати шляхи подолання чинників гальмування інноваційного процесу, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки на основі знань суб'єктів та об'єктів, методів, форм та технологій інноваційної політики;
- розглядати готовність соціальних працівників до інноваційної діяльності розробляти плани, програми заходів, спрямованих на покращення інноваційної діяльності.

4. Структура курсу

Тема 1. Інноватика та соціальні інновації

- 1.1. Визначення інновацій. Особливості соціальних інновацій.
- 1.2. Наукові підходи до класифікації інновацій.
- 1.3. Суб'єкти інновацій
- 1.4. Інноваційна діяльність, інноваційний процес та інноваційний потенціал особистості.

Тема 2. Програма менторської підтримки вразливих груп населення

- 2.1. Необхідність впровадження Програми менторської підтримки.
- 2.2. Філософія Програми менторської підтримки.
- 2.3. Визначення поняття «ментор», «менторство», «наставник».
Порівняння ролей наставника та ментора.
- 2.4. Менторська підтримка. Відбір менторів. Переваги менторської підтримки

Тема 3. Адвокація: дія заради змін

- 3.1. Адвокація та пов'язані з нею поняття
- 3.2. Завдання та мета адвокації. Рівні адвокації.
- 3.3. Процес адвокації. Мета адвокаційних кампаній
- 3.4. Методи адвокації. Стратегії адвокації

Тема 4. Соціально-економічні чинники гальмування інноваційного процесу

- 4.1. Пасивний та активний опір змінам
- 4.2. Соціально-економічні чинники гальмування інноваційного процесу. Стратегії управління ризиками
- 4.3. Соціальні інновації як інструмент підвищення якості життя населення України
- 4.4. Сутність якісних та кількісних методів оцінювання ризиків при впровадженні інновацій

Тема 5. Мотивація і стимулювання інноваційної діяльності

- 5.1. Складові та принцип дії мотиваційного механізму інноваційної діяльності.
- 5.2. Методи стимулювання інноваційної діяльності.
- 5.3. Вплив системи стимулювання на розширення інноваційних можливостей організації.
- 5.4. Готовність соціальних працівників до інноваційної діяльності.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Методи прогнозування та генерування інноваційних ідей
2. Розробка програми менторської підтримки для вразливих груп населення
3. Розробка моделі впровадження інновацій у соціальній сфері
4. Складові і принципи стимулювання інноваційної діяльності
5. Соціальні інновації як інструмент підвищення якості життя населення України

Індивідуальне завдання: «Характеристика соціальних інновацій» полягає у розкритті та захисті здобувачами вищої освіти результатів самостійної роботи.

Мета завдання: сформувати цілісне уявлення про сутність соціальних інновацій, їх основні ознаки, механізми впровадження та роль у вирішенні актуальних соціальних проблем і розвитку територіальних громад.

Зміст роботи передбачає виконання таких завдань:

1) Теоретичний аналіз поняття соціальних інновацій:

- навести 2–3 визначення поняття «соціальні інновації», розкрити спільні та відмінні риси у цих визначеннях;
- охарактеризувати основні ознаки та принципи соціальних інновацій;
- виділити 5–7 ключових понять / термінів (наприклад: «інноваційні соціальні рішення», «соціальний ефект», «сталий розвиток», «соціальні стартапи», «громадська участь», «креативні підходи до вирішення соціальних проблем») та коротко пояснити їх зміст у контексті соціальних інновацій.

2) Аналіз прикладів соціальних інновацій:

- навести приклади успішних соціальних інновацій в Україні або у світі;
- визначити основні напрями впровадження соціальних інновацій (соціальна сфера, освіта, охорона здоров'я, розвиток громад, екологія тощо);
- охарактеризувати значення соціальних інновацій для підвищення якості життя населення та розвитку територіальних громад.

3) Розробка власної ідеї соціальної інновації:

- описати актуальну соціальну проблему у вашій територіальній громаді, яка потребує інноваційного вирішення;
- запропонувати концепцію соціальної інновації або соціального проєкту, спрямованого на вирішення цієї проблеми;
- визначити цільову аудиторію, основні заходи, можливих партнерів та очікувані результати реалізації запропонованої інновації.

4) Візуалізація результатів (за вибором):

- створити інформаційну картку, інфографіку або міні-буклет, у якому відобразити ключові елементи запропонованої соціальної інновації або приклади успішних соціальних інновацій.

Форма подання: письмова робота (3–5 сторінок), додаток із візуальним елементом (інформаційна картка, інфографіка або міні-буклет); презентація або коротка усна презентація / захист (до 5 хвилин).

Підготовлені відповіді необхідно представити до обговорення в групі (доповідь та/або презентація). Під час представлення результатів виконання індивідуального завдання передбачено процедуру peer-assessment (оцінювання з боку інших здобувачів освіти).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях рекомендується мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
40	60	100

Теоретична частина оцінюється за результатами виконання *індивідуального завдання*, яке охоплює матеріали лекційного курсу. Максимально оцінюються у 40 балів.

Практична частина оцінюється за результатами участі в *практичних заняттях* (*практичні завдання, дискусії*). Загальна кількість балів, яку можна отримати за практичні завдання, дискусії, становить 60 балів (17 практичних занять, максимальна кількість балів за участь у кожному занятті – 3,5 бали). Отримані бали за індивідуальне завдання та практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Критерії оцінювання індивідуального завдання:

40 балів – повно розкрито усі складники індивідуального завдання, наведено приклади з додаткової літератури та джерел; **30 балів** – розкрито усі складники індивідуального завдання з незначними неточностями, наведено приклад з додаткової літератури та джерел; **20 балів** – розкрито не всі складники індивідуального завдання, відсутні приклади з додаткової літератури та джерел; **10 балів** – наявність текстової відповіді, яка не розкриває сутність предмета завдання, відсутні приклади з додаткової літератури та джерел.

Критерії оцінювання практичних занять (*практичні завдання, дискусії*):

практичні завдання: 3,5 бали: отримано аргументовану відповідь, яка демонструє знання предмету завдання та вміння аргументованого викладення результатів аналізу, розуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **2,5 бали:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання та вміння аргументованого викладення результатів аналізу, виявляє складнощі в розкритті можливостей застосування знань в практичній діяльності; **1,5 бали:** бали: отримано відповідь, яка демонструє розуміння предмету завдання в цілому, однак виявляє відсутність аргументованого представлення результатів аналізу та нерозуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **0,5 бал:** наявність відповіді, яка не відповідає змісту завдання, містить суттєві помилки.

дискусії: 3,5 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела; **2,5 бали:** активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю

обговорюваних питань; **1,5 бали:** залученість до дискусії викладачем, неуважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення; **0,5 бал:** залученість до дискусії викладачем, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

Критерії підсумкового оцінювання: у випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (диференційований залік)** під час сесії. Підсумкове оцінювання проводиться у вигляді диференційованого заліку, який включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **20 тестових завдань з теоретичної частини** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 2 бали (**разом 40 балів**) та **12 тестових завдань з практичної частини**, кожне з завдань оцінюється максимум у **5 балів (разом 60 балів)**, причому:

- 5 балів – відповідність еталону;
- 4 бали – чотири правильні відповіді з п'яти запропонованих;
- 3 бали – три правильні відповіді з п'яти запропонованих;
- 2 бали – дві правильні відповіді з п'яти запропонованих;
- 1 бал – одна правильна відповідь з п'яти запропонованих;
- 0 балів – усі відповіді невірні або відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»:
https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення_запобіг_виявл_плагіат-2025.pdf.

Політика щодо використання штучного інтелекту під час опанування курсу регламентується відповідними нормами «Політики щодо використання штучного інтелекту в діяльності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»:

https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Політика_ШІ_2025.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до чату у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2024-2025 навчальному році освітня діяльність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «наради» в «команді» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації інституту.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті

Здійснюється відповідно до «Положення про визнання в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» <http://surl.li/zopmhq>.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Forms). Посилання на форму буде розміщено у Teams курсу. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНІ

1. Геєць В. М. Соціалізація та соціальні інновації у розвитку економіки. *Економічна теорія*. 2020. № 4. С. 5-24
2. Ємельяненко Л. М., Федулова Л. І. Децентралізація в сфері соціальної політики в регіонах України. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 4-11.
3. Мельниченко А. А. Соціальна інженерія як фактор забезпечення стійкого розвитку соціальних систем *Вісник НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. 2012. № 1 (13). С. 73–78
4. Островський І. А., Юхнов Б. Ю., Штефан С. І. Публічно-приватне партнерство як соціальна інновація: переваги та ризики. *Ефективна економіка*. 2016. №5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4969>
5. Островський І.А., Прасол В.М., Можайкіна Н.В. Соціальні інновації як драйвер розвитку міжнародного ринку освітніх послуг. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1415>.
6. Федулова Л. І. Соціальні інновації в системі соціально-економічних відносин. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2008_3/60-74.pdf
7. Федулова Л. І. Соціальні інновації в системі соціально-економічних відносин. URL: http://www.archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2008_3/60.
8. Антохов, А. А., Парфентьева, О. Г., & Агеева, І. В. (2025). Вплив соціальних інновацій на ефективність трудових відносин в українських підприємствах. *Актуальні питання економічних наук*, (10). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15240489>
9. Колісніченко Н. М. Креативність та соціальні інновації як ключовий елемент ефективного публічного управління / Н. М. Колісніченко // Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю (07 квітня 2025 р.) / Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»; Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців соціально-економічної сфери. - Одеса : Університет Ушинського, 2025.-С.228-232.
10. Феленчак, Ю., & Федоришина, Л. Формування сучасної концепції соціального туризму: принципи, доступність та інновації. 2025. *Академічні візії*, (43). вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1927>
11. Мельник Л. Соціальні інновації як основа інклюзивного місцевого розвитку. Соціально-економічні проблеми і держава. 2025. Вип. 2 (33). С. 40-51. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2025/25mlmild.pdf>

12. Антохов, А. А., Парфентьева, О. Г., & Агеева, І. В. Вплив соціальних інновацій на ефективність трудових відносин в українських підприємствах. 2025. *Актуальні питання економічних наук*, (10). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15240489>
13. Островський, І., Прасол, В., & Можайкіна, Н. Соціальні інновації як драйвер розвитку міжнародного ринку освітніх послуг. 2022. *Економіка та суспільство*, (39). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-69>
14. Коломієць, О., & Демиденко, Т. (2025). Соціальні проекти як інструмент впровадження інновацій у соціальній роботі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, 2025.(2(53)), 61–66. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.53.61-66>

Додаткові

1. Болотна О. В. Соціальні інновації як інструмент підвищення якості життя населення України. *Економіка та суспільство*. 2017. Випуск № 10. С. 510-517.
2. Дубасенюк О. А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць. В: О. А. Дубасенюк (ред.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С.12-28.
3. Єфіменко Л. М. Роль соціальних інновацій у формуванні стійкої економіки // Форсайт розбудови України: стратегічні імпульси сталого розвитку в економіці, менеджменті, маркетингу та публічному управлінні: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (27 травня 2025 р.) / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя :ТДАТУ. 2025. С. 328-329
4. Заяць Т. А. Соціальні інновації: потенціал і можливості використання в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 20. С. 735-737.
5. Коляда Н. М., Кравченко О. О. Нормативні та прикладні аспекти забезпечення якості підготовки соціальних працівників. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2017. №3, С. 68–78.
6. Летуновська Н. Є. Соціальні інновації підприємств в умовах трансформаційної економіки. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2013. № 4. С. 107-112.
7. Матросова Л. М., Зайцева Л. О. Соціальні інновації, як джерело інноваційного капіталу підприємства. Удосконалення економічних механізмів управління сучасними системами підприємств, корпорацій, галузей, регіонів, країн: монографія / За заг. ред. Ю. З. Драчука, В. Я. Швеця; М-во освіти і науки України; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. гірн. ун-т. Д. : НГУ, 2014. 360 с.
8. Рогуля О. Ю. Соціальні інновації як основа розвитку підприємства. URL: <http://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/12925/1/176-178.pdf>
9. Семикіна М. В. Інноваційна праця: діагностика проблем, важелі активізації: монографія / М. В. Семикіна, С. Р. Пасека та ін. ; [за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М. В. Семикіної]. Черкаси : ТОВ «МАКЛАУТ», 2012. 320 с.
10. Смутчак З. В., Ситник О. Ю., Остапенко О. М. Активізація соціальних інновацій як передумова розвитку людських ресурсів. *Економічний часопис XXI*. 2015. № 7-8 (1). С. 94-97.

11. Федулова Л. І. Соціальні інновації в системі соціально-економічних відносин. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2008_3/60-74.pdf
12. Romanovska, Y. Інновації у соціальній політиці Швеції: уроки для України. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 2025. 3(17), 79-88. <https://doi.org/10.32750/2025-0307>

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua
2. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukrma.kiev.ua/ukmalib>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
5. Центр Разумкова. URL: <http://www.uceps.org.ua/ua/section/International>
6. Агентство гуманітарних технологій. URL: <http://www.aht.org>